

PRIEKŠLIKUMU APKOPOJUMS

**“Jaunatnes darba nozīme jauniešu
iniciatīvu attīstībā reģionos”**

Reģionālā konference Latgales plānošanas reģionā **“Jaunatnes darba nozīme jauniešu iniciatīvu attīstībā reģionos” IEVIRZI LATGALI!**, kas notika 2014.gada 26.septembrī Daugavpilī, tika organizēta ar mērķi apzināt jaunatnes darba lomu un nozīmi jauniešu aktivitātes veicināšanā Latgales plānošanas reģionā, veicināt jaunatnes darbā iesaistīto pušu sadarbību un pieredzes apmaiņu.

Forumā piedalījās 100 dalībnieki, kas konferences laikā ne tikai guva jaunas zināšanas, aktualizēja esošās problēmas Latgales reģionā jauniešu iniciatīvu jomā, bet arī, dalījās pieredzē, ieskicēja sadarbības idejas nākotnē un dažādās tematiskās darba grupās – uzņēmējdarbība, brīvprātīgais darbs, jauniešu mobilitāte, brīvais laiks, nodarbinātība, līdzdalība lēmumu pieņemšanā, jauniešu veselība, jauniešu motivēšana, starpinstitucionālā sadarbība - meklēja risinājumus jauniešu iniciatīvu veicināšanai reģionā.

Pasākums tika organizēts Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras īstenotās Latvijas un Šveices sadarbības programmas „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” ietvaros. Paldies organizatoriem – Jaunatnes starptautisko programmu aģentūrai, biedrībai “Jaunatnes līderu koalīcija” un biedrībai “Dienvidlatgales NVO centrs” – par ieguldīto darbu.

Paldies dalībniekiem un pasākuma viesiem par atvērtību, atsaucību, ieguldījumu un iedvesmu! Paldies visiem pasākuma dalībniekiem, moderatoriem un atbalstītājiem par ieguldījumu šī materiāla tapšanā.

Ceram, ka šis informatīvais materiāls iedrošinās Jūs turpināt vai tikai uzsākt īstenot dažādus pasākumus Jūsu novadā ar mērķi iesaistīt arvien vairāk jauniešus un būt lepnem par inovatīviem pasākumiem jaunatnes darba attīstībai savā novadā.

Ļoti ceram, ka jauniešu balss tiks sadzirdēta un izstrādātie priekšlikumi tiks izvērtēti un ieviesti Latgales reģiona pašvaldībās jau tuvākajā laikā!

*Reģionālās konferences Latgales plānošanas reģionā
koordinatore – Inese Šubēvica*

JAUNIEŠU BRĪVAIS LAIKS

Aktuālās problēmas jauniešu vidū:

- Sabiedriskā transporta un skolas transporta kursēšanas laiki nav pakāroti jauniešu interesēm, jauniešiem nav iespēja piedalīties ārpuskolas nodarbībās;
- Nav vienmērīgi izveidots jauniešu telpu tīkls reģionā / novados;
- Jauniešiem nav pieejams pašvaldības darbinieks, kas atbild par darbu ar jaunatni;
- Interesu izglītības nodarbību piedāvājums ir ļoti vienveidīgs un par maksu;
- Nav attīstīts piedāvājums atpūtai un brīvā laika pavadīšanai jauniešiem vecumā virs 18 gadiem;
- Nav pieejamas apmācības projektu izstrādē un vadībā, kas varētu veicināt jauniešu uzņēmējspēju.

Ierosinājumi/rekomendācijas jauniešu kvalitatīva brīvā laika pavadīšanai:

- Izveidot un attīstīt vienmērīgu jauniešu telpu tīklu reģionā / novados ar jauniešiem draudzīgu darba laiku;
- Nodrošināt pašvaldības darbinieka darbam ar jaunatni pieņemšanu darbā ikkatrā novadā;
- Pārskatīt un optimizēt transporta kustības grafiku novados un sasaistē ar novadu centriem;
- Attīstīt daudzveidīgu ārpuskolas nodarbību piedāvājumu (projektu vadība, āra dzīve, pasākumu režija, uzņēmējdarbība, utml dz.);
- Pašvaldības veido un attīsta atbalsta programmas jauniešu projektiem;
- Tiek nodrošināts daudzveidīgs apmācību piedāvājums novados jauniešu pašizglītošanās un uzņēmējspējas attīstības veicināšanai;
- Investēt jauniešu telpu materiāli-tehniskajā nodrošinājumā.

JAUNIEŠU MOBILITĀTE

Aktuālās problēmas jauniešu vidū:

- Nav izpratne par vietējo mobilitāti kā instrumentu kvalitatīvas izglītības un darba pieredzes iegūšanai;
- Jauniešiem trūkst informācija un/vai motivācija piedalīties mobilitātes pasākumos;
- Svešvalodu zināšanu trūkums un bailes no nezināmā;
- Neuzticība NVO, kas īsteno starptautiskās mobilitātes.

Ierosinājumi/rekomendācijas jauniešu mobilitātes veicināšanai:

- Pašvaldību veidotas info lapas, sociālo tīklu konti, kur regulāri publicē informāciju par vietējās un starptautiskās mobilitātes iespējām jauniešiem;
- Pašvaldības nodrošina informācijas apmaiņu par vietējās un starptautiskās mobilitātes iespējām, ko piedāvā dažādas NVO, tā sekmējot uzticēšanos no jauniešu un viņu vecāku puses;
- Organizēt pieredzes apmaiņas pasākumus, kur mobilitātes programmu dalībnieki dalās ar iegūto pieredzi, zināšanām, tā iedvesmojot citus jauniešus;
- Pašvaldības pašas kļūst par mobilitātes programmu īstenotājām.

JAUNIEŠU VESELĪBA

Aktuālās problēmas jauniešu vidū:

- Mazkustīgs dzīvesveids jauniešu vidū;
- Atkarību izraisošu vielu lietošanas skaita pieaugums jauniešu vidū;
- Ierobežota informācijas un infrastruktūras pieejamība fizisko aktivitāšu attīstībai.

Ierosinājumi/rekomendācijas jauniešu veselības veicināšanai:

- Pašvaldībās organizēt sporta dienas, kur visi, neatkarīgi no vecuma un fiziskās sagatavotības, var izmēģināt dažādus sporta veidus, jo īpaši netrsadicionālos sporta veidus;
- Pašvaldībās tiek organizēti dažādi publiski pasākumi, kur ir iespējams aprunāties un satikties ar veselības jomas speciālistiem, saņemt bezmaksas konsultācijas;
- Organizēt apmācības jaunajiem vecākiem par veselīga dzīves veida un sporta nozīmi, lai tiem ir zināšanas, ko jau no agras bērnības nodot saviem bērniem;
- Organizēt atvērto durvju dienas ārstniecības iestādēs ar mērķi popularizēt to piedāvājumu un pieejamību.

JAUNIEŠU BRĪVPRĀTĪGAIS DARBS

Aktuālās problēmas jauniešu vidū:

- Informācijas pārbagātība skolās – skolas vadība izšķiro viņuprāt jauniešiem noderīgo informāciju;
- Informācijas trūkums pasīvajiem jauniešiem;
- Nav vienotu kritēriju brīvprātīgā darba organizācijām, nav vienotas brīvprātīgā darba atzīšanas sistēmas reģionā;
- Nav pieņemts likums par brīvprātīgo darbu;
- Vidusskolnieki nevar izmantot NVA piedāvājumu;
- Visām pašvaldībām nav vienotas izpratnes par brīvprātīgā darba noformēšanas juridisko pusi.

Ierosinājumi/rekomendācijas jauniešu brīvprātīgā darba veicināšanai:

- Kā saziņas līdzekli starp pašvaldībām un jauniešiem ir jāizmanto interneta vietne www.facebook.com, kur izveidota sadaļa novada jauniešiem;
- Skolas pašpārvaldēs izveidot jauniešu grupu, kura ir atbildīga par brīvprātīgā darba veicināšanu;
- Visās pašvaldībās jāpiesaista karjeras konsultantus, kuri popularizētu brīvprātīgo darbu kā pirmo darba pieredzi;
- Pašvaldībās ir nozīmēts speciālists brīvprātīgā darba organizēšanai;
- Visaas reģiona pašvaldībās izveidot brīvprātīgā darba uzskaites sistēmu;
- Pašvaldības organizēti brīvprātīgā darba popularizēšanas pasākumi: pieredzes dalīšanās tikšanās, nominācija Gada brīvprātīgais, ekskursijas brīvprātīgajiem, u.c.;
- Veicināt brīvprātīgā darba popularizēšanu skolas ikdienā, t.sk. klases audzināšanas stundās.

JAUNIEŠU MOTIVĀCIJAS VEICINĀŠANA

Ierosinājumi/rekomendācijas jauniešu motivācijas veicināšanai*:

- Apzināt jauniešu vajadzības un vēlmes reģionos un šo informāciju ne tikai prezentēt pašvaldībā, bet arī nodot tālāk NVO, jauniešu centriem, skolēnu pašpārvaldēm;
- Dot iespēju jauniešiem darboties pašvaldībā un saņemt pieredzi, tādējādi pārstāvēt jauniešu intereses;
- Pensionētiem darbiniekiem kā asistenti darbojas jaunieši;
- Veicināt starppagastu sadarbību - atbalstīt starppagastu sadarbības pasākumus ar telpām, transportu;
- Iedvesmojošas un motivējošas lekcijas no vietējās pašvaldības cilvēkiem;
- Atbalstīt starptautiskas apmaiņas programmu īstenošanu novadā un jauniešu dalību tajās, t.sk. finansiāli atbalstīt aktīvākos jauniešus, vai tieši otrādi – vispasīvākos jauniešus;
- Apzināt novadā uzņēmumus, kuri varētu atbalstīt jauniešu organizētas aktivitātes ar jebkāda veida materiāliem un tos popularizēt no pašvaldības puses;
- Skolās ieviest neformālās izglītības nodarbības, kas ir orientētas uz jauniešu personības attīstību un ļautu jauniešiem saprast, ko vispār viņi dzīvē vēlas sasniegt un kas viņus motivē;
- Veicināt jauniešu iesaisti pētniecības procesā (piemēram, jaunieši savos Zinātniski pētnieciskajos darbos pēta jauniešu jomu novadā).

** Daži no ieteikumiem ir daļēji orientēti uz skolu vai citām iestādēm, tomēr pašvaldība var spēlēt lielu lomu ar savu attieksmi un nostāju.*

STARPTINSTITUCIONĀLĀ SADARBĪBA DARBAM AR JAUNIEŠIEM

Kādi starpinstitutionālās sadarbības modeļi pastāv Latgales plānošanas reģionā?

- Pašvaldības iestāde + Jauniešu organizācijas + NVA + sociālais dienests;
- Profesionālas izglītības iestāde + ieslodzījuma vietas + NVA;
- Pašvaldības Izglītības pārvalde + vēstniecības + skolas + jauniešu NVO;
- Jauniešu centri + Jauniešu NVO + Universitāte;
- Jauniešu neformālas grupas + sociālie centri + ģimenes;
- Pašvaldība projektu ietvaros => Jauniešu NVO un Jauniešu centri.
- JSPA + Ieslodzījuma vietu pārvalde
- Jaunatnes darbinieki + ieslodzījuma vietas;
- Probācijas dienests + Pieaugušo izglītības centrs + Jaunatnes departaments.

Kad ir iespējama sadarbība starp dažādām struktūrām?

- Kad sakrīt vajadzības un uzstādītie mērķi;
- Kad ir izveidojies personīgs kontakts starp pārstāvjiem/darbiniekiem;
- Kad sadarbība ir kā vērtība un daļa no attīstības stratēģijas.

Kādi ir ieguvumi no starpinstitutionālas sadarbības?

- Ļauj izdzīvot deklarētas vērtības;
- Pārbauda attīstības stratēģiju;
- Atvieglo mērķu sasniegšanu ilgtermiņā;
- Rada jaunas sadarbības formas (tiek iepazīti citu organizāciju sadarbības tīkli).

Labās prakses piemērs, ar kuru konferences dalībnieki aicina iepazīties ikvienu pašvaldību:

Projekts „Šķelot viļņus”, kas tapis sadarbībā starp Ieslodzījuma vietu pārvaldi, Jaunatnes Starptautisko

Programmu Aģentūru un jauniešu organizācijām <http://skelotvilnus.blogspot.com/>

Ierosinājumi/rekomendācijas starptacionālās sadarbības darbam ar jauniešiem veicināšanai:

- Veicināt starptacionālo un starp-novadu sadarbību, prioritāri atbalstot/līdzfinansējot projektus, kas iesaista partnerus no dažādām institūcijām un tuvākiem novadiem no Latgales plānošanas reģiona;
- Izstrādāt konkrētas atbalsta programmas (projektu konkursus), kuru viens no mērķiem veicināt starptacionālo sadarbību vietējā - reģionālā - nacionālā līmenī;
- Veicināt un nodrošināt aktuālo informācijas apmaiņu starp darba tirgū iesaistītam pusēm (pasākumi, kuru ietvaros satiekās uzņēmēji, izglītības iestādes, jauniešu atbalsta personas, jaunieši);
- Nodrošināt kontaktveidošanas pasākumu esamību un regularitāti (ideju laboratorijas, apmācības, forumi);
- Sniegt kvalitatīvu atbalstu jauniešiem to profesiju, apgūšanā, kas nepieciešamas reģionā;
- Līdzfinansēt jauniešu studijas reģionam nepieciešamas profesijas apgūvē ar nosacījumu, ka pēc studiju beigām jauniešis strādā apgūtā profesijā konkrētajā pašvaldībā vismaz 5 gadus;
- Apkopot/publiskot/popularizēt labās prakses piemērus par starptacionālo sadarbību projektiem/pasākumiem, tādējādi motivējot un iedvesmojot citas pašvaldības sadarbīties.

JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ

Aktuālās problēmas un Ierosinājumi/rekomendācijas jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanā veicināšanai:

- Pilsoniskā audzināšana jau pamatskolā: Būtiska ir motivācija – jauniešu vēlme līdzdarboties, iesaistīties, tāpēc ir svarīgi jau pamatskolā (pēdējās klasēs) sniegt pirmo izpratni par pilsonisko atbildību – ir svarīga saprast, ka jaunieši var ietekmēt, ka viņiem pieder gan iespējas, gan atbildība. Tas ir motivācijas pamatā;
- Regulāras iesaistīto pušu tikšanās: Ļoti bieži šķērslis jauniešu līdzdalībai lēmumu pieņemšanā ir iesaistīto spēlētāju vienam otra realitātes un problēmu specifikas neizprašana, konstruktīva dialoga trūkums, tāpēc svarīgi ir organizēt regulāras (piemēram, reizi 3mēnešos vai taml.) un konstruktīvas (ar konkrētu sarunu plānu) dažādu līmeņu iesaistīto pušu tikšanās – pašvaldības pārstāvji + skolēnu pašpārvaldes pārstāvji + NVO pārstāvji un taml;
- Lielāka autonomija (un atbildība) skolēnu pašpārvaldēm: Skolēnu pašpārvaldes ir viena no lieliskākajām iespējām uzņemties iniciatīvu, iesaistīties lēmumu pieņemšanā utt., taču ļoti bieži skolēnu pašpārvaldes ir ļoti kontrolētas – risināmie jautājumi, nepieciešamo pasākumu skaits, kvalitātes kritēriji u.c. tiek noteikti no „augšas” (skolotāju puses), līdz ar to skolēniem zūd gan entuziasms, gan atbildība, gan ticība tam, ka viņu viedoklis kādam ir svarīgs, un viņi var ko ietekmēt;
- Jauniešu viedokļu izzināšana modernā formā: pozitīva prakse ir jauniešu viedokļa izzināšana caur anketām. Būtiski ir pievērst uzmanību, lai anketēšana notiktu jauniešiem draudzīgā, interesantā formā – sociālajos tīklos caur „šērošanu”, izveidojot saistošu facebook lapu un tmldz.;
- Savstarpējās uzticēšanās veicināšanas pasākumi: daudzās pašvaldībās liela problēma ir savstarpējā neuzticība – jaunieši neuzticas pašvaldībai un otrādi, arī citas iesaistītās puses neuzticas, kā rezultātā konstruktīva dialoga un sadarbības veidošanās ir ļoti problemātiska. Ir svarīgi organizēt kopīgus neformālus pasākumus – piemēram, vietējās NVO un/vai skolēnu pašpārvalde ielūdz uz saviem pasākumiem pašvaldības pārstāvjus un otrādi, lai veidotos arī neformāls cilvēcisks kontakts;
- Komunikācijas, konstruktīva dialoga prasmju attīstīšana jauniešiem: Lai jaunieši efektīvi spētu piedalīties lēmumu pieņemšanas procesos, ļoti būtiskas ir komunikācijas prasmes – spēja precīzi definēt savu viedokli un nostāju, argumentācijas prasmes utt., jo nereti jaunieši no lēmumu pieņemšanas procesa tiek izstumti tieši tādēļ, ka viņiem trūkst ne tikai pietiekamas dzīves pieredzes, bet arī konstruktīvas komunikācijas prasmes. To daļēji varētu attīstīt skolās, arī neformālās izglītības apmācībās par šo tēmu;
- Jaunatnes lietu speciālists/darbinieks – pieejams visiem: Nereti jauniešiem nav iespēju paust savu viedokli (piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā), jo, tieši viņa ciematā nav jaunatnes darbinieka vai cita jauniešu interešu pārstāvja. Tas atrodas, piemēram, novada pilsētā, kas ir 20 km attālumā un ikdienā jauniešiem šis cilvēku/cilvēkus nemaz nesatiek. Kā arī – jaunatnes lietu speciālistam un/vai darbiniekam (vai arī NVO, jo nereti tieši NVO pilda šīs funkcijas) būtu jābūt pieejamam arī laika ziņā – bieži pašvaldības jaunatnes lietu

speciālistu nozīmē tikai „ķeksīša” pēc, īstenībā šis cilvēks jau pilda pašvaldībā vienu vai pat vairākus citus pienākumus, tādējādi jaunatnes lietām vispār nav laika;

- Virtuāla komunikācijas platforma: Tieši tāpēc, ka ne visiem jauniešiem ir iespēja (fiziski) un arī uzdrīkstēšanās savu viedokli paust klātienē, piedaloties kādās apspriedēs, iesaistoties organizācijās utt., ļoti lietderīga ir virtuāla komunikācijas platforma jauniešiem novada vai reģiona ietvaros, kura vienlaikus būtu gan skaidri strukturēts informācijas avots (būtu norādītas konkrētas personas vai organizācijas, pie kurām vērsties noteiktos jautājumos, izglītības un darba iespēju aktualitātes un citas tēmas, tiktu publicēti arī lēmumi pašvaldībā saistībā ar jauniešiem utt.), gan arī jauniešu viedokļa izziņāšanas un paušanas platforma;
- Jaunatnes lietu speciālista un jaunatnes darbinieka kompetence: šis aspekts tika iezīmēts kā svarīgs jauniešu līdzdalībai lēmumu pieņemšanā, jo tieši šie speciālisti ir vieni no galvenajiem mediatoriem starp jauniešiem un pašvaldību. Jābūt skaidri definētiem kritērijiem, pieņemot darbā šos speciālistus, nevis tikai „pēc papīriem”. Svarīgi ir nodrošināt iesāktā darba ilgtspēju, mainoties atbildīgajiem darbiniekiem;
- Jaunatnes politikas stratēģiju ieviešanas uzraudzība: Kā būtiska problēmatika izvirzīts tas, ka nereti tiek izstrādātas labas vietējās jaunatnes politikas stratēģijas, taču no pašvaldības puses tas tiek izdarīts tikai „ķeksīša” pēc un realitātē tās tiek īstenotas tikai daļēji vai pat vispār tiek ignorētas. Ir būtiski izveidot vienotas uzraudzības sistēmu vai jau esošās sistēmas efektīvāku izmantošanu, lai tiktu noteikta pārraudzība.

JAUNIEŠU NODARBINĀTĪBA un UZŅĒMĒJDARBĪBA

Aktuālākās problēmas jauniešu vidū:

- Informācijas izplatīšanai tiek izmantoti jauniešiem „nedraudzīgi” kanāli;
- Informācija ir pasniegta sarežģītā un jauniešiem nesaprotamā veidā;
- Karjeras konsultanti nav pieejami visu mācību laiku, t.sk. vecākiem;
- Nākotnes karjeras vīzijas trūkums jauniešiem;
- Jauniešu izvēlētā profesija neatbilst tam, ko jaunieši patiešām vēlas darīt dzīvē;
- Nepietiekams atbalsts biznesa plānu izstrādei un projektu izstrādei;
- Nepietiekams atbalsts jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai jau skolas laikā;
- Nepietiekami attīstīts algotu prakses vietu tīkls, savukārt, citā novadā praksi nav iespējams iziet finansiālu grūtību dēļ.

Bremzējošie faktori jauniešu nodarbinātības veicināšanai pašvaldībās:

- Pašvaldībām nav piekļuves Nodarbinātības Valsts Aģentūras (NVA) informācijai par atbalsta programmām jauniešiem;
- Sadarbība ar NVA ir fragmentāra cilvēku resursu trūkuma dēļ NVA;
- Pēc jauniešu nodarbināšanas īstermiņa nodarbinātības pasākumos, jaunieši joprojām ir bez pastāvīga darba;
- Uzņēmēji un vietējās organizācijas nav ieinteresēti iesaistīties NVA programmās tiem nedraudzīgu projektu īstenošanas nosacījumu dēļ (piemēram, jauniešiem, kuri mācās, nevar iesaistīties NVA programmās, jo nevar iegūt bezdarbnieka statusu);
- Informācija par NVA atbalsta programmām kļūst pieejama pēdējā brīdī un / vai novēloti, informācija ir sadrumstalota un grūti pieejama, kā arī daudziem darba devējiem pietrūkst informatīva atbalsta par to, kā sagatavot pieteikumus atbalsta programmām;
- Jauniešu pasivitāte un nemotivētība palikt savā dzīves vietā pēc mācību beigām;
- Jaunieši nav pietiekami motivēti uzņemties iniciatīvu savu ideju īstenošanai;
- Jauniešu – bezdarbnieku vidū ir novērojama ļoti liela nevēlašanās strādāt.

Ierosinājumi/rekomendācijas jauniešu nodarbinātības veicināšanai

1. Veicināt arvien jaunu uzņēmumu iesaistīšanos jauniešu atbalsta programmu īstenošanā.

Lai veicinātu uzņēmumu iesaistīšanu NVA jauniešu nodarbinātības programmās, pašvaldībām uzņēmumiem jānodrošina sekojošs atbalsts:

- Piedāvāt iespējas irēt telpas uzņēmējdarbības attīstībai pēc samazinātas nekustamā īpašuma likmes;
- Veicināt apmaiņu par labo praksi un pozitīvo pieredzi starp pašvaldību un privātajiem uzņēmumiem, kā arī veidot platformas, kur uzņēmumi, kas iesaistīti NVA programmās, varētu dalīties ar pieredzi ar tiem, kas vēl nav iesaistījušies;
- Izplatīt informāciju starp pašvaldībā reģistrētiem uzņēmumiem par atbalsta programmām jauniešu nodarbināšanai;
- Uzņēmumiem, kas iesaistās jauniešu atbalsta programmu īstenošanā, sadarbībā ar NVA tiek nodrošināta konsultanta pieejamība, kurš sniedz informatīvu atbalstu un atbalstu atskaišu noformēšanā atbilstoši NVA noteikumiem.

2. Jaunu darba vietu radīšana nevalstisko organizāciju (NVO) vidē.

Lai nodrošinātu jaunu darba vietu radīšanu NVO vidē, pašvaldībām ir jāsniedz sekojošais atbalsts NVO:

- Veicināt jaunu NVO, kuru darbība vērsta specifiski uz jauniešu nodarbinātības jautājumu risināšanu, izveidi;
- Atbalstīt NVO, sedzot izmaksas par telpām, lai NVO savu darbību fokusētu uz mērķa orientētām aktivitātēm, nevis tērētu savu laiku, domājot par administratīvo izdevumu segšanu;
- Veicināt sadarbību starp pašvaldību un NVO, piedaloties NVA atbalsta programmu jauniešiem īstenošanā;
- Sniegt informatīvu atbalstu NVO par iespējām piesaistīt resursus jauniešu nodarbinātības pasākumu veicināšanai.

3. Jauniešu aktīva iesaiste darba tirgū un nodarbinātības pasākumos.

Lai sekmētu šī uzdevuma izpildi:

- Pašvaldībām jānodrošina laicīga, pieejama un jauniešiem draudzīgā valodā pasniegta informācija par nodarbinātības atbalsta programmām un to piedāvātajām iespējām;
- Pašvaldībās ir jānodrošina jaunatnes informācijas sistēmas izveide un īstenošana (darbinieks, infrastruktūra, piekļuve resursiem);
- Jānodrošina karjeras konsultantu funkciju izpratnes veidošana jauniešu vidū un to pieejamība skolās sākot ar 1. klasi;
- Izveidot mentoringa sistēmu novadā un popularizēt to jauniešu vidū, kas vēlas attīstīt savas idejas.

4. Jauniešu uzņēmējspēju veicināšana un izglītība uzņēmējdarbības jomā

Lai veicinātu jauniešu nodarbinātību un iesaistīšanos uzņēmējdarbībā, būtiski ir izglītoto jauniešus jau skolā. Šī uzdevuma izpildē ļoti būtiska loma ir starpinstitucionālai sadarbībai:

- Junior Achievement Skolēnu mācību uzņēmumu programmas skolās ieviešana;
- Uzņēmēju vizītes skolās, daloties pieredzē (Uzņēmēju dienas);
- Jauniešu "ēnošana" reālos uzņēmumos;
- Veicināt jauniešu līdzdalību JSPA īstenotās apmācībās Mērķē augstāk!;
- Veicināt jauniešu līdzdalību programmā "Start Strong!";
- Jauniešu prakses vietu izveide uzņēmumos.

Kā motivēt uzņēmumus pieņemt jauniešus praksē?

- Sociāli atbildīga uzņēmuma tēla veicināšana;
- Prakses laikā gatavo darbiniekus sev, savam uzņēmumam;
- Iespēja izmantot jauniešu radošumu, idejas mārketinga kampaņām;
- Rosināt pašiem jauniešiem uzrunāt uzņēmējus nepastarpināti;
- Izmantot Prakse.lv piedāvātās iespējas;
- Organizēt konkursus uzņēmumiem.

Kā motivēt jauniešus pievērsties uzņēmējdarbībai?

- Uzņēmējdarbības nedēļa skolās (visā Latgalē, pašvaldību iniciēta);
- Brīvprātīgais darbs sadarbībā ar uzņēmumiem;
- Iesaistīt jauniešus kā brīvprātīgos uzņēmēju biedrībās;
- Ekskursijas uz uzņēmumiem;
- Diskusijas par to, kā tas ir - būt uzņēmējam, stereotipu laušanai;
- Skolu absolventi un viņu personiskais kontakts ir iespēja atvērt durvis skolai uz dažādām inovatīvām programmām;
- Veiksmes stāsti (uzņēmēju);
- Abonēt žurnālus IR Nauda, Forbes, Kapitāls u.c. skolas bibliotēkās;
- Veicināt jauniešu interesi par uzņēmējdarbību internetā;
- Uzņēmējdarbības vasaras nometnes jauniešiem;
- 24h biznesa ideju nometnes;
- Latvijas uzņēmēji dalās ar grāmatām, semināriem, kas viņiem palīdzējis kļūt veiksmīgiem biznesā (Atrodi veiksmīgu uzņēmēju un pavaicā, kā viņam tas izdevies!);
- Svarīgi, lai kļūtu par uzņēmēju, ir atrasties uzņēmēju vidē! Būt drosmīgam, runāt ar uzņēmējiem!